

Leto XVIII. Stev. 195
DIREKTOR »BORBE«
VELJKO VLAHOVIČ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
DUSAN BLAGOJEVIČ
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska
PRAVICA

BORBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

Dullesova kočljiva naloga - pot v Seul

Ameriški zunanji minister je odpotoval na razgovore z južnokorejsko vlado — Spremljajo ga Cabot Lodge, Walter Robertson in drugi funkcionarji — Washingtonsko mnenje o Dullesovi poti

Washington, 2. avgusta. (UP). Zunanji minister ZDA Dulles je danes odpotoval z letalom v Seul, kjer se bo sešel s predsednikom južne Koreje Sing Man Rijem. Dulles je dal pred odhodom izjavo za tisk, v kateri je poudaril, da po zaključku sovražnosti na Koreji nastopa sedaj drugo obdobje nalog Zdrženih narodov, da bi dosegli mir in pravičnost.

»Ta naloga seveda zastavlja mnogo novih in težavnih problemov, vendar pa so tu problemi, na katere je moč odgovoriti na mirno in razumno način,« je dejal Dulles. Dulles je dalje rekel, da bodo z njegovim prihodom na Korejo izpolnjene obljube, ki jih je dal

Sing Man Ri. »Obljubil sem mu,« je dejal Dulles, »da se bom z njim sešel, da bi zavzela skupno stališče glede politične konference, ki bo sklicana po sklenitvi premirja.«

»Dejstvo, da se bom sešel s Sing Man Rijem,« je dejal dalje Dulles, »pa nikakor ne pomeni, da naši dve vladi ne upoštevata različnih prizadevanj držav. Vsi naši zavezniki in mi sami se strinjamo s tem, da bi se Koreja združila in zato je povsem naravno, da bi brž ko mogoče izmenjali stališča z vlado Koreje, ki je bila žrtve napadalnosti, in ki je zelo mnogo prispevala k temu, da je bila ta napadalnost zaustavljena. Ameriška vlada ne bo dokončno

zavzela svojega stališča o postopku konference, preden ne bo imela širših posvetovanj,« je poudaril Dulles. Zunanji ministri ZDA spremljajo na potovanju po Koreji ameriški stalni predstavnik v OZN Cabot Lodge, pomočnik zunanjega ministra Walter Robertson in še nekaj visokih funkcionarjev ministrstva. Politični opazovalci v Washingtonu sodijo, da je potovanje ameriškega ministra za zunanje zadeve Dullesa na Korejo ena izmed najbolj kočljivih nalog v vsem njegovem delovanju.

Menijo, da bo poglavna naloga Dullesovega potovanja v tem, da bo prepričal južnokorejskega predsednika Sing Man Rija, naj ne spodbuja politične konference, na kateri bodo razpravljali o bodoči ureditvi Koreje. Tudi pri reševanju drugih vprašanj ne bo imel ameriški minister lahkega posla. Tako omenjajo vprašanje zblivanja ameriškega stališča z južnokorejskimi zahtevami o politični konferenci, program o gospodarski obnovi Koreje in razgovore o sklenitvi sporazuma o varnostnem paktu med ZDA in južno Korejo.

Washingtonski opazovalci pripominjajo, da bo Dullesov obisk v Seul še bolj zapleten, ker so zdaj odločili, da ga ne bodo na potovanju spremljali štirje senatorji, kakor so prvotno mislili. Ti štirje senatorji kažejo ne bodo potovali z Dullesom zaradi Sing Man Rijeve izjave »New York Timesu«, v kateri je naglasil, da so mu ameriški predstavniki obljubili, da bodo nadaljevali sovražnost, ako politična konferenca v devetdesetih dneh ne bo rodila nikakih rezultatov.

General Clark je še povedal, da bo odpotoval v Washington, kjer bo poročal predsedniku Eisenhowerju, načelnikom generalnih štabov ameriških oboroženih sil in ministru za zunanje zadeve.

Enote Zdrženega poveljstva so večer izpraznile otoke na vzhodni obali Koreje in tako odpravile blokado pomembnega severnokorejskega pristanišča Wonsana. Sporočilo poveljstva ameriške mornarice pravi, da so ladje, ki so držale blokado, usmerili v njihove baze, evakuacijo otokov pa so izvedli v polovico manj časa, kot so računali.

Uradna kitajska agencija je objavila komentar, ki trdi, da ameriška vlada »vztrajno izpolnjuje svoj načrt, po katerem naj bi se Sing Man Rijeve skupina izurila za vlogo leva, ki rjove in ki ga bodo uporabili za mednarodno zastraševanje«. Komentar nadalje pravi, da ameriški zunanji minister Dulles trdi, da »ima velike težave v nadziranju Sing Man Rija«, da pa je južnokorejski predsednik zdaj na tem položaju, ker mu je tako določil sam Dulles. Končno kitajska agencija graja ameriškega zunanjega ministra, ker v vsem zahteva nasvete Sing Man Rija, »kakor da ima tako dolžnost«.

Kitajski protest

London, 2. avgusta (Reuter). Kitajsko ministrstvo zunanjih zadev je protestiralo zaradi »zločinov preletov« ameriških vojaških letal nad kitajskim ozemljem in napada na sovjetsko potniško letalo nad Kitajsko dne 27. julija t. l. Sporočilo pravi, da je 53 ameriških letal 394-krat kršilo 27. julija zračni prostor nad severovzhodno Kitajsko. Hkrati sporočilo pripominja, da so že prej ameriška letala »večkrat« prišla nad Kitajsko.

Nesoglasja

v republikanski stranki ZDA

zaradi politike do Daljnega vzhoda

New-York, 2. avg. (Tanjug). — Izredno zasedanje Generalne skupščine OZN se bliža. ZDA pa si še niso sestavile političnih smernic za razgovore na konferenci o daljnovernih vprašanjih. Čez 14 dni se bodo sestali zastopniki 60 članic OZN in razpravljali o ukrepih po podpisu sporazuma o premirju na Koreji. Podoba pa je, da se prav država, od katere stališča bo v mnogih odvisen potek nadaljnjih dogodkov, znotraj še ni mogla sporazumeti. Nekateri dogodki v zvezi s potjo ameriškega zunanjega ministra Dullesa na Korejo zbujajo med opazovalci mnenja, da so v republikanski stranki nesoglasja glede stališča do Sing Man Rija, glede politične

smerni, ki jo bo treba ubrati v Aziji, glede stališča do Pekinga. Težko je presoditi, kaj se pravzaprav dogaja v Washingtonu in kako razpravljajo o Koreji v zvezi z bližnjim izrednim zasedanjem Generalne skupščine OZN ter s politično konferenco. Gotovo pa je, da o tem razpravljajo in da je ena izmed posledic teh razprav tudi to, da si ZDA doslej še niso izoblikovale dokončnega stališča, ki ga bodo zastopale na Generalni skupščini, ki bo začela zasedati 17. avgusta. V tej zvezi se spet širijo govorice o razpoloženju v Washingtonu in o prizadevanju, da bi razrešili Dullesovo dolžnost zunanje ministra ZDA.

Čestitka k 50-letnici ilindenske vstaje

Tovariš Miha Marinko, predsednik Izvršnega sveta LRS, je poslal tovarišu Lazarju Koliševskemu, predsedniku Izvršnega sveta LR Makedonije, naslednjo brzojavko:

»Sprejmite Vi in preko Vas vse ljudstvo Makedonije iskrene čestitke k narodnemu prazniku ilindenu in k praznovanju veličastnega revolucionarnega podviga obletnice Kruševske republike.«

Zelim, da bi se Makedonija ob svetlih tradicijah in uspehih, ki jih je dosegla v času od junaških kruševskih borb do svoje dokončne osvoboditve v veliki osvobodilni vojni, vsestransko razvijala in krepila.

Naj živi Ljudska republika Makedonija in njeno hrabro ljudstvo!«
Miha Marinko

Na sliki vidimo tov. Marinko in Breclja v razgovoru z Jožo Čopom pred Aljaževim domom v Vratih med slovesnostjo

Velike slovesnosti planincev

Mojstrana, 2. avgusta. Sinoči so v Vratih začeli il. zvezni zlet jugoslovanskih planincev, povezan s proslavo 60-letnice planinske organizacije v Sloveniji. Bengalični ogenj, kresovi in rakete so naznanili začetek te slovesnosti.

Fanfare so najavile začetek proslave. Razsvetljava je uspela kljub megli in oblakom, ki so zastrli Severno steno Triglava. Močno deževje, ki je trajalo vso noč in tudi podnevi, je pregnalo precej ljudi, ki so prišli na to veliko proslavo.

Izvedli so tudi kulturni spored, v katerem je nastopila folklorna skupina jeseniške »Svobode« z gorenjskimi ljudskimi plesi, zbor »France Prešeren« iz Kranja, planinski oktet iz Tržiča in železničarska godba iz Jesenice. Potem so predvajali dva filma: enega planinskega in enega umetniškega.

Močno deževje je skoraj onemogočilo prireditve.

Današnje slovesnosti so se začele s planinskim zborom, katerega so se udeležili tudi predsednik Izvršnega sveta Miha Marinko z ženo, podpredsednik dr. Marjan Breclj, člani Izvršnega sveta Boris Zihel, Tomo Brejč, predsednik »Partizana« Jože Rus, dalje Vlado Vodopivec, generalmajorji Ljubicič, Dasović, Pehaček in gostje iz Trsta, Koroške, Avstrije, Italije in Nemčije.

Po državni himni je govoril o pomenu in razvoju planinske organizacije v Sloveniji predsednik Planinske zveze Slovenije Fedor Košir.

Potem je nekaj tisoč zbranih planincev pozdravil tov. Marinko in poudaril veliko vlogo planinske organizacije med narodnoosvobodilno borbo. Na korcu je tov. Marinko, ki so ga toplo pozdravili, želel planincem mnogo uspehov pri njihovem nadaljnjem delu.

V imenu JLA je slovenske planince pozdravil generalmajor

Dasović, ki je poudaril veliko vlogo planincev pri vzgoji in pripravi dobrih borcev naše Armade, saj se v planinskih organizacijah vzgajajo disciplinirani, pogumni in tovariški ljudje. Potem so pozdravili zbor predstavnikov drugih zvez in tuji gostje. Zastopniki planinskih zvez ostalih republik so tudi izročili darove.

Zlasti toplo so pozdravili govor delegatov planincev Koroške in italijanskega dela Gorice, ki sta govorila o težnjah in željah Slovencev, katere so nepravilne meje odrezale od bratov tostran meje, in izrazila prepričanje, da bodo kmalu skupno obiskovali gore.

Med govori so se z bližnjih gora razlegali topovski strelci.

Na koncu je zaslužnemu planincu Jožetu Čopu izročil predsednik Planinske zveze Jugoslavije kot priznanje častni znak za njegove velike zasluge pri razvoju planinstva. Zlat častni znak so dobili naslednji planinci: prof. Janko Mlakar, prof. Josip Tominec, Rudolf Badjura in Pavel Kunaver. Devetnajst planincev pa je sprejelo srebrne znake. Društva pa, ki praznujejo 60-letnico svojega obstoja, so dobila diplome.

Sprevod je potem navzlic d-žu odšel na odkritje spomenika padlim partizanom - gornikom. Spomenik je odkril Uroš Zupančič.

Proslava se bo jutri nadaljevala v Trenti, kjer bodo odkrili spomenik znanemu propagatorju naših planinskih lepot Juliusu Kugyju in odprli planinsko razstavo PD Tolmina v Logu.

Danes bo prispel v Beograd Clement Attlee

Danes dopoldne bo prispel v Beograd voditelj britanske laburistične stranke in bivši predsednik vlade g. Clement Attlee. V Jugoslaviji bo ostal tri tedne kot gost predsednika republike Josipa Broza Tita. Na dvodnevem obisku v Beogradu si bo ogledal nekatera naša industrijska podjetja in govoril z zastopniki Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije.

Iz Beograda bo g. Attlee odpotoval za nekaj dni v Dubrovnik, nato pa si bo ogledal Crnogorsko Primorje in Cetinje. Po obisku v Splitu bo g. Attlee odpotoval na Brione, kjer bo ostal nekaj dni pri predsedniku republike.

Piccioni sprejel mandat

Rim, 2. avgusta (UP-AFP). Predsednik italijanske republike Einaudi je danes sprejel bivšega podpredsednika vlade Piccioni, kateremu je poveril mandat za sestavo nove vlade, ki ga je leta v načelu sprejel.

Piccioni, ki je eden izmed prvakov krščansko-demokratske stranke, ima 39 let in sodijo, da pripada desnemu krilu stranke. Piccioni je po obisku in razgovorih s predsednikom republike izjavil predstavnikom tiska, da bo že jutri začel razgovore, da bi ugotovil, ali mu bo uspelo sestaviti novo vlado. Poudaril je, da upa, da ga bodo pri tem podprli voditelji političnih skupin, s katerimi se bo razgovarjal. Piccioni je pristavil, da se bo sešel s predsednikom narodne skupščine in senata in z De Gasperijem.

PROSLAVA 50-LETNICE ILINDENSKE VSTAJE

Prekaljen v revolucionarnih izkušnjah koraka makedonski narod v lepšo bodočnost

Skoplje, 2. avgusta

V okviru praznovanja velikega makedonskega praznika Ilindena je bila sinoči v dvorani osemletke v Kruševu, ki je dobila ime po predsedniku Kruševske republike Nikoli Karevu, slavnostna akademija.

O pomenu ilindenske vstaje je govoril docent filozofske fakultete v Skoplju Ljuben Lape. »Če ne svetle tradicije svoje nacionalne zgodovine, v kateri imata posebno mesto ilindenska vstaja in Kruševska republika,« je poudaril govornik, »čuvajoč pridobitve svojega drugega, še večjega in zmagovitejšega ilindena iz leta 1944, gre makedonski narod, ponosen na svojo minulost in trdno prepričan o srečnejši bodočnosti, čvrstih korakov naprej v lepše dneve.«

Po svečani akademiji so člani Zveze borcev, protiletalske zaščite, predvojaške vzgoje in rezervni oficirji Kruševa o polnoči priredili vojaško vajo »napad in obramba mesta«, tako, kakor so uporniki na Ilindenu 1903 zavzeli Kruševa.

Danes dopoldne so se svečanosti nadaljevale. V navzočnosti visokih državnih voditeljev Makedonije ter mnogih prebivalcev so odprli zgodovinski muzej, ki ima dva oddelka, ilindenski in narodnoosvobodilni. V prostorih osemletke »Nikola Kareva« pa so odprli razstavo del likovnih umetnikov Makedonije in filatelistično razstavo.

Na kraju, kjer je med vstajo zasedal štab kruševskih upornikov, so odkrili spomenik predsedniku Kruševske republike Nikoli Karevu, na drugi strani mesta, na poti proti Mečkinemu kamnu, blizu turističnega doma, pa so odkrili spomenik junaku ilindenske vstaje Pitu Guliju.

Praznovanje v Skoplju

Skoplje, 2. avg. (Tanjug). Danes so v Skoplju, v stari mestni trdnjavi nad Vardarom,

v okviru praznovanja 50-letnice ilindenske vstaje odprli zgodovinski muzej Makedonije. Svečanosti so se udeležili podpredsednik Izvršnega sveta Makedonije Ljupčev Arsov in Vidoje Smilevski, predsednik MLO Skoplja Kemal Sejfulla, mnogi udeleženci ilindenske vstaje, javni in kulturni delavci glavnega mesta Makedonije in člani konzularnega zbora v Skoplju. Muzej je odprl ravnatelj Narodne knjižnice v Skoplju Mitko Zafirovski.

Zgodovinski muzej Makedonije prikazuje revolucionarni boj makedonskega naroda proti turskemu cesarstvu, obdobje ilindenske vstaje in razglasitev Kruševske republike, v njem pa je razstavljen tudi mnogo upornikov trofej. Razstavljeni so tudi makete hiše, v kateri je zasedala prava vlada Kruševske republike, in gozdne kolibe, v katerih je zasedal štab upornikov, več fotografij ustaških čet in voditeljev ilindenske vstaje, originalna pisma Goce Delčeva in drugih upornikov voditeljev ter manifest Kruševske republike.

Po slavnosti v muzeju je predsednik MLO Kemal Sejfulla priredil v Mestnem ljudskem odboru udeležencem ilindenske vstaje svečan sprejem. V okviru današnjega praznovanja ilindena so v glavnem mestu republike davi položili tudi mnogo venčev in cvetja na grob Goce Delčeva na dvorišču stare cerkve sv. Spasa ter pred spomenik Goce Delčeva v mestnem parku.

Posmrtni ostanki

Nikola Kareva preneseni v Kruševa

Kruševa, 1. avgusta. V Kruševu se je danes začelo svečano praznovanje 50-letnice ilindenske vstaje. Med gosti so tudi predsednik Narodnega sobranja Makedonije Dimče Mire, podpredsednik Sobraja Tomo

Kuturica in mnogi udeleženci vstaje.

Slavnosti v Kruševu so se začele z odkritjem doprsnega kipa revolucionarju socialistu Veleto Markovu. Prebivalci Kruševa so danes opoldne sprejeli krsto s posmrtnimi ostanki predsednika Kruševske republike Nikole Kareva. Nad posmrtnimi ostanki velikega makedonskega revolucionarja je govoril stari borec ilindenske vstaje Todor Borjar.

Spominska plošča v spomin na ilindenske demonstracije

Ivangrad, 2. avgusta

Na Jelovici blizu Šiškega jezera pri Ivangradu so danes v navzočnosti več tisoč prebivalcev ivangradskega, bjelopolskega in kolašinskega okraja svečano odkrili spominsko ploščo v spomin na ilindenske demonstracije.

Spomenik padlim ilindencem

Ohrid, 29. avgusta. V kraju Rašane, kakih 20 km od Ohrida se je proslava ilindenske vstaje udeležilo mnogo prebivalcev iz bližnjih vasi in meščanov Ohrida. Med njimi je bilo tudi precej prevelih udeležencev ilindena. Profesor obridske gimnazije Beličanski je pojasnjeval potek boja med uporniki in turško vojsko, ki je trajal 40 dni.

Pri kraju Prentov most je predsednik obridske mestne občine Spase Klua odkril spomenik padlim junakom. Izklesan je iz granita in šest metrov visok. Dva prežvela udeleženca ilindenske vstaje sta položila na spomenik venec, potem pa so preživelim borcem izročili ilindenske spomenice.

Popoldne je bila po mitingu v vasi Slivovo odkrita spominska plošča na kraju, kjer so se 1903 spopadli uporniki s Turki in kjer je bila 40 let pozneje ustanovljena Prva makedonska kosovska udarna brigada.

Iz včerašnje druge izdaje

Ilindenske proslave

Skoplje, 1. avgusta (Tanjug). V proslavo 50-letnice ilindenske vstaje je bila nocoj svečana akademija na letnem odru v mestnem parku. Udeležili so se je predsednik Izvršnega sveta LR Makedonije Lazar Koliševski, oba podpredsednika sveta Ljubčo Arsov in Vidoje Smilevski, generalmajor Pero Košarić, preživeli ilindenski uporniki ter javni in kulturni delavci. Tajnik Sveta za prosveto, znanost in kulturo Metodije Sokolovski je govoril o vstaji in njenem pomenu, kakor tudi o pomenu prvega zasedanja ASNOMA, ki je bil ob ilindenski obletnici 1944. leta v samostanu Prohor Pnjski.

Akademije v proslavo ilindenske vstaje so bile nocoj tudi po drugih makedonskih krajih.

Tudi v revolucionarnem Kruševu, središču prve makedonske republike 1903. leta, se je proslava vstaje začela že danes. Mesto je polno gostov. Razen predstavnikov ljudskih oblasti in množičnih organizacij Makedonije ter preživelih udeležencev ilindenske vstaje je prišlo na proslavo tudi mnogo jugoslovanskih izseljencev iz ZDA, ki so zdaj v Makedoniji.

Proslava se je začela z odkritjem spominskega kipa makedonskega revolucionarja in socialističnega vojskega častnika, kjer se je po vrnitvi iz Sofije sestal z Nikolom Karevom, predsednikom kruševske republike.

Nocoj je bila v Kruševu svečana akademija.

Glavne proslave Ilindena bodo jutri.

Nov letalski incident

na Daljnem vzhodu

Washington, 1. avg. (Reuter). Zunanje ministrstvo je danes zavrnilo protest zaradi novega letalskega incidenta, ki se je pripetil pretekli ponedeljek 10 ur pred podpisom premirja v Koreji. Po ruski protestni noti so ameriški lovci sestrelili nad sovjetskimi ozemljem sovjetsko potniško letalo, ki je prihajalo iz Port Arthurja in je bilo namenjeno v Vladivostok.

21 potnikov in letalcev je bilo ubitih.

Ameriško zunanje ministrstvo pravi v svojem odgovoru, da je do incidenta res prišlo, toda 12 km južno od reke Jalu nad korejskim ozemljem. Ministrstvo izraža svoje obžalovanje zaradi žrtev, odgovornost pa pripisuje SZ, ker bi letalo ne smelo leteti preko korejskega ozemlja.

Dulles o pogajanjih z Rijem

Washington, 1. avgusta (UP). Ameriški zunanji minister John Foster Dulles se je danes sestal z veleposlaniki 15 držav, ki so imele svoje čete v Južni Koreji. Razložil je načrt, po katerem naj bi ameriška vojska v Koreji sedaj pomagala pri nagli obnovi dežele.

V zunanjem ministrstvu izjavljajo, da je Dulles povedal ambasadorjem, da bodo ZDA, kolikor bo mogoče, s svojimi četami pomagale pri graditvi šol, mostov, bolnic in drugih delih v porušeni deželi. Veleposlanikom je zagotovil, da bo morebitni ameriški-južnokorejski pakt o vzajemni varnosti tako sestavljen, da ne bo oviral umika tujih čet s Koreje. S tem paktom bi ZDA dobile pravico, da ustale svoje čete na Koreji, ne bi pa bile dolžne to storiti. Taka določba bi

ZDA omogočila, da umaknejo svoje čete, če bi to zahtevala politična ureditev Koreje.

Jutri bo Dulles odpoval na Korejo, kjer se bo pogajal z južnokorejskim predsednikom Sing Man Rijem o obetani ameriško-južnokorejski varnostni pogodbi in ameriški pomoči za obnovo Južne Koreje.

Milijarda dolarjev

potrebna za obnovo Južne Koreje

New York, 1. avg. (AFP). V poročilu, ki je bil objavljen v biltenu OZN, je ravnatelj agencije za obnovo Koreje John Coulter navedel, da bo potrebna najmanj milijarda dolarjev za gospodarsko obnovo Južne Koreje do predvojne ravni. Glavna naloga ne bo začasna pomoč žrtvam korejske vojne, temveč predvsem skrb, da bi Koreja kmalu spet postala sposobna kriti vsaj potrebe svojega lastnega prebivalstva.

General Coulter je pripomnil, da so lani za obnovo korejskega gospodarstva porabili 70 milijonov dolarjev. Zda bi morala prekinitev sovražnosti sprožiti pospešeno obnovo opustošene Koreje.

Prva misija RK

iz Južne v Severno Korejo

Pan Mun Jom, 1. avg. (UP). Predstavniki Rdečega križa z obeh strani na Koreji so se sporazumeli, da bodo mešane skupine Rdečega križa Združenega poveljstva v ponedeljek krenile v Severno Korejo, kjer bodo ujetnikom, ki jih bodo v kratkem poslali v Južno Korejo, delili najnujnejše potrebščine, predvsem mlo, zobno pasto, pribor za britje in v cigerete ter zdravila in živila.

Da si v Moskvi ne bi meli rok

London, 1. avgusta (Tanjug). »Times« se bavi danes z nesoglasji med ZDA in Veliko Britanijo zaradi Kitajske in SZ. List jih označuje za zelo nespametna. Peking in Moskva si lahko zadovoljno maneta roke, saj veda, da so v miru nekatere zmage prav tako pomembne kakor v vojni. SZ in Kitajska sta že dostikrat dokazali, da znata izkoristiti vsako nesoglasje in nasprotje med zahodnimi silami.

Zato list opozarja, da ne bi smeli ruzičiti dosedanje enotnosti. V zvezi s zadnjo izjavo ameriškega zunanjega ministra Dullesa o korejski mirovni konferenci so v Veliki Britaniji v skrbih. Vodja laburistične opozicije Attlee bržkone ni pretiral, ko je menil, da bodo ZDA že po prvih treh tednih zapustile mirovno konferenco, če na njej ne bo šlo vse po njihovi želji.

PREBEGI POLICISTOV

V ZAHODNI BERLIN

Berlin, 1. avgusta (Tanjug). Zahodnonemška časopisna agencija poroča, da je v juliju približno 475 pripadnikov vzhodnonemške policije. V prvem polletju tega leta je približno skupno 1979 policistov. Mnogo policistov, ki so zbežali v juliju, je izjavilo, da se strinjajo z zahtevami delavcev, ki so junija demonstrirali in zahtevali boljše življenjske in delovne pogoje. Nekateri policisti so pa izjavili, da so se pridružili delavcem.

ZADNJE SPORTNE VESTI

ATLETIKA

REKORD MILAKOVA

V SOLLINGENU

Sollingen, 1. avgusta. Danes je bil v Sollingenu atletski miting, ki so se ga udeležili tudi jugoslovanski tekmovalci Milakov, Ottenheimer, Hočvar in Mihalič. Milakov je postavil novi jugoslovanski rekord s skokom v višino 4,26 m. Z njim se je Milakov uvrstil med najboljšje evropske skakalce. Letos so le štiri skočili višje: Denisenko (SZ) 4,44, Lönberg (Svedska) 4,35 in Ottenius (Finska) 4,31 m.

Na mitingu je Milakov dosegel v skokih tudi prvo mesto. Drugi rezultati: v teku na 1000 m 1 Ottenheimer (2:28,5), 2 Dwyer (ZDA 2:28,7), 3 Hočvar (2:29), 4 Ueki (Japonska, 2:29,7); v teku na 3000 m: 1 Cappozzoli (ZDA) (9:22,1), 2 Mihalič (8:30,2), 3 Inoe (Japonska, 8:40,2).

SVETOVNI REKORD NA STEZI

4 X 1 MILJA

London, 1. avg. (Tanjug). Na stadionu »White City« v Londonu je danes angleška štafeta na stezi

4 X 1 MILJA V DVOBOJU S FRANCJO

Izven konkurence dosegla nov svetovni rekord v času 16:41,0.

TENIS

TURNIR V INNSBRUCKU

Dunaj, 1. avgusta. Tu se je pričel prvi del mednarodnega teniskega turnirja, ki v njem sodelujejo igralci iz Jugoslavije, Švice, Urugvaja, Italije, Avstrije in Španije. Prvi rezultati: Milojković : Tintora (Španija) 4:6, 3:6; Plečević : Schwecker (Švica) 6:2, 6:1; Panajotović : Halger (Avstrija) 6:4, 6:4; Plečević : Panajotović 6:2, 6:4; 7:5. Laszlo - dr. Spieser (Av.) 6:3, 6:2. Laszlo : Gruber (A) 6:2, 6:1. Laszlo dr. Ergert (A) 5:7, 8:6, 6:1.

Laszlova : Barli (Span.) 2:6, 2:6. V polfinale so se uvrstili Jugoslovani Laszlo in Plečević. Urugvajec Argon in Italijan Ebner.

Rezultati v polfinalu: Plečević : Argon (Urugvaj) 6:6, 13:11, 6:3; Laszlo : Ebner (Italija) 1:6, 6:2, 6:4. Jutri bodo jugoslovani igrali v finalu.

Mešani pari: Laszlo-Laszlova : Tinore-Barli 7:5, 6:4; Panajotović : Kaufmann (Švica) : Milojković-Gray (ZDA) 6:3, 6:1.

KULTURNI OZORBNIK

Da bo uspeh v naših šolah boljši

Delo Zavoda za šolsko opremo v Zagrebu

Pred letom dni je bil v Zagrebu ob pomoči organizacije UNESCO ustanovljen Zavod za šolsko opremo. Zavod je pridno deluje. Lotil se je že celotno zasnovanega znanstvenega dela za proučevanje novih vprašanj šolske opreme in zagotovitve najmodernejših učil.

NOVA REVIIJA

»SOLA IN SOLSKA OPREMA«

Zavod je navezal mnogo stikov z znanstveniki, zlasti pa z arhitekti in zdravniki iz Beograda, Zagreba in Ljubljane ter drugih mest. Organiziral je razpravo o šolskem pohištju in o težah

komisije za ta vprašanja, ki je delala v Franciji. V naši razpravi je sodelovalo mnogo strokovnjakov. Ta razprava bo objavljena v reviji zavoda »Sola in šolska oprema«, ki bo začela izhajati 1. septembra.

Iz mnogih okrajev Zavod že dobiva prošnje, naj jim priskoči na pomoč. Iz splitskega okraja so zaprosili za strokovno pomoč in nasvete glede graditve šolskih poslopj. Iz tuje literature sodelavci že dobivajo študije o šolskih poslopjih. Pred tremi meseci je Zavod ustanovil delavnice, v katerih že izdelujejo dva tipa modela posebnih klopi s posevno in ravno ploščo. Modele bodo izdelali v osmih višinah, tako da bo po starosti otrok zagotovljena pravilna drža učenca in preprečeno izkrivljanje hrbtenice.

ZA ZELENE SOLSKE

TABLE IN ZVEZKE

Zavod je sprožil akcijo, da bi dobile šole table zelene namesta črne barve, kakor so jih dobile v vseh deželah, kjer posvečajo zboljšanju pouka v šolah večjo pozornost. V delavnici Zavoda so že izdelali model šolske table, sestavljene iz dveh delov. Na nepremično table sta pritrjeni še dve dvojni manjši tabli, ki ju lahko obračajo kakor liste knjige. Tako je omogočeno, da učitelj, ki obravnava v razredu en predmet, pa ga ne konča v tisti uri, pusti risbe, formule itd. za prihodnjo uro, da se ne pretrga kontinuiteta in da mu ni treba znova risati in pisati. Zavod je sprožil tudi akcijo, da bi vsi učenci v naši deželi dobili zelene zvezke. Neki bavarski inštitut je namreč po dolgotrajnem proučevanju ugotovil, da očem šolske mladine

najbolj ustreza svetlozelena barva. Podjetje »Mladinska knjiga« iz Ljubljane je to idejo zavoda že povzelo.

DELOVNA MIZA

ZA MALE OBRNITKE

Mimogrede proučujejo tudi manj pomembno vprašanje, kakor vprašanje slovesnosti v šolah. Izdelali so prototip stola s pultom, ki nadomestuje mizo. Veliko pozornost so v zavodu posvetili tudi priboru za ročna dela v šolah in šolskih delavnicah. Tako so izdelali mizo s štirimi delovnimi mesti za male obrtnike, in sicer dva tipa, prvi za šole, drugi pa za manjše otroke, ki še ne hodijo v šolo, pa so nastanjeni v raznih vzgojnih ustanovah. Izdelali so tudi stojalca za male slikarje, flanelaste table za ilustracijo predavanj v šolah. Na takšno table lahko vzgojitelji med predavanjem »napišejo« razne predmete. Ko učitelj na primer govori o hiši, nalepi na table hišo, potem pa gospodinjico, kosi pred hišo itd. Posebno pozornost so posvetili opremi otroških igrišč. Med drugim so izdelali model »mostu«, da hodijo otroci čezenj, da se v njih razvija pogum in smelost. Omeniti je treba, da Zavod ne izdeluje predmetov, ker ni proizvodno podjetje, marveč samo usnutke in pomaga izdelovalcem z nasveti, mnenjem itd.

PRAKTICNI POIZKUSI

Zelo se zavod zanima za zbirke učil. Vse kar izdelajo v njem, pošljejo šolam, da učitelji in profesorji v praksi preizkusijo. Iz vseh republik (razen iz Črne gore, kar je čudno) se Zavodu ponujajo za sodelovanje profesorji in učitelji. Zazeleno bi bilo, da bi vsaka republika določila po eno šolo, v kateri bi izdelala učila v praksi preizkušali. Šole ko Zavod dobi pripombe od pedagogov o praktični uporabi tega ali onega predmeta, ga začne izdelovati. Med drugim so izdelali škaflo s preprostim priborom, s katerim lahko napravijo kakih 70 poizkusov s področja elektrike. Škaflo se imenuje »Osnove elektrike«, poskuse pa delajo na navpični plošči, da jih lahko vidijo učenci vsega razreda hkrati. To učilo je namenjeno »osemletkam«. Skupina sodelavcev Zavoda v Novem Sadu izdeluje podobna pomagala za optiko, skupina v Zagrebu za mehaniko, skupina v Ljubljani pa za akustiko. Dva inženirja sta izdelala tudi idejni osnutek novega šolskega kinoaparata. Izdelali so tudi načrte za otroke, ki lahko sami izdelujejo aparate iz zelo preprostega gradiva in delajo z njimi poizkuse.

POMOČ UNESCO

V Zavodu za šolsko opremo dela tudi misija UNESCO, v kateri so trije strokovnjaki. Vodja misije Henri Bellicau je znan strokovnjak za učila za prirodne znanosti. Hubert Waley je strokovnjak za slušna in vizualna sredstva (radio, kinoaparati, magnetofon itd.). Henri Wigneanu pa za konstrukcije. Vsi trije sodelujejo z Zavodom, mu priskrbujejo tujo dokumentacijo in podpirajo njegov razvoj. Sodelujejo tudi s šolami, zagrebško radijsko postajo, tovarno »Učila« it. UNESCO pomaga zavodu tudi z raznimi aparati, vzorci in instrumenti.

M. Konjhodžić

Posvetovanje o pravnih sistemih

Pariz, 2. avg. (Tanjug). Mednarodna zveza za filozofsko in družbene znanosti s sedežem v Parizu je imela posvetovanje in razpravo o vprašanjih skupnih težav v sodobnih pravnih sistemih demokracije in socializma ter pogojih za razširitev mednarodne demokratične zakonitosti. Pred-

stavniki ZDA, Vel. Britanije in Francije ter Jugoslavije so poročali o ideoloških vprašanjih, predstavniki Japonske in Libanona pa o vplivu vere in zgodovinskih tradicij na družbene in politično-pravne sisteme v teh deželah.

Jugoslovanski predstavnik dr. Jovan Djordjević, univerzitetni profesor iz Beograda, je imel na posvetovanju referat »Pravo in socializem«. Na posvetovanju so sklenili, da bo ta referat kot eden glavnih, objavljen v knjigi UNESCO o teh problemih, ki bo kmalu izšla. Japonski predstavnik pa so prosili, naj bi referat prof. Djordjevića prevedel v japonsčino. Neka znana revija za filozofska vprašanja je sklenila objaviti ga v celoti kot temelj za njeno nadaljnjo razpravo o tem vprašanju.

BIRLIOGRAFIJA

Predlog za desetletni perspektivni plan kmetijstva. Izdal in založil Okrajni ljudski odbor Celje-okolica, Celje 1953. Tiskalna Celjska tiskarna v Celju. Strani 48.

Rezultati popisa lokalne industrije in obrti L. 1951. Izdal Zavod za statistiko in evidenco LR Slovenije, Ljubljana 1953. Interna publikacija. Strani 96.

Vesela Ševčič: Povratak jugoslovanske ekonomske emigracije 1945-1951. Založil Rad Beograd 1953. Naklada 1200 (izvodov Strani 72).

DROBNE KULTURNE

»Francoski gledališki klub« je nova pariska gledališka skupina, ki jo je pred nedavnim ustanovil André Certe. Skupina bo v nekem zasebnem gledališču prikazovala nova gledališka dela pred zelo omejenim številom gledalcev. Če bo kakšno delo doživelo uspeh, ga bodo uprizarili tudi v kakem znanem gledališču.

KULTURNE BELEŽKE IZ TUJINE

Jean Villar je s svojim »Theatre Nationale Populaire« z velikim uspehom zaključil svojo turnejo po zahodni Nemčiji. Znani igralci v tej skupini Gerard Philippe, je nemškemu občinstvu najbolj ugajal.

Znani angleški dramatik in igralec Peter Ustinov pripravila v naslednjo sezono v Parizu svojo dramo »Ljubzen Atihir polkovnikov« Drama bo v pretekli sezoni z velikim uspehom prikazovali v Londonu, kjer je Ustinov igral glavno vlogo.

Republika družstva bodo deležni tudi socialnega zavarovanja, kar bo marsikomu omogočilo, da se bo lahko posvetil izključno prevajanju.

Republika družstva bodo deležni tudi socialnega zavarovanja, kar bo marsikomu omogočilo, da se bo lahko posvetil izključno prevajanju.

IZ NAŠIH KRAJEV

V KZ Šmartno ni vse kakor bi moralo biti

Kritika na obnem zboru ni bila dobronamerna

Kmetijske zadruge šostanjskega okraja imajo v tem času redne polletne občne zbornice. Toda, ker menimo, da polletni občni zbor ni važen, so ga v kmetijski zadrugi Šmartno ob Dreti slabo pripravili.

Zadruga trguje z lesom, ki ji prinaša precejšen dobiček. Lani je zaključni račun izkazal 3,7 milijona dinarjev dobička, od česar je zbor dodelil 1,1 milijona dinarjev v invalidski sklad, 1,4 milijona dinarjev v sklad za pospeševanje kmetijstva, 0,74 milijona dinarjev za razdelitev med člane in manjše zneske za ostale sklade. Tudi prebitek poslovanja v prvem polletju letošnjega leta je velik, saj znaša nad 2,7 milijona dinarjev. Vodstvo zadruge in združniki pa se premalo zavedajo pomena združniških skladov in gospodarnosti z združnim premoženjem. Zdrugi skladi so del združnega premoženja. Zato je nepravilno, da je zadruga, ki je že od lanskega dobička določila 20% za razdelitev zadrugnikom, letos znižala iz sklada za pospeševanje kmetijstva cene umetnim gnojilom, ki so jih člani nabavili pri zadrugi za približno 89.000 din, da je članom zastoj škropila sadno drevje in krompirišča, za kar so znašali stroški približno 63.000 din. Tudi uslug z drugimi stroji, razen traktorja, zadruga članom ne zaračuna.

Zbor bi moral razpravljati še o marsičem, vendar je bil preslabo pripravljen, da bi vzbudil zanimanje in sprožil živahnijo razpravo. Največ so razpravljali o stanju v zadrugi, nekateri člani očitajo vodstvu zadruge, zlasti predsedniku upravnega odbora, samovoljo in diktatorstvo. O tem so šle pritožbe tudi na višje združne organizacije. Nastop teh nekaj zadrugnikov pa je pokazal, da njihove pritožbe in kritike niso dobronamerne. S splošnimi izjavami o »komandiranju« in protekciji, ki jih na večkratne zahteve niso hoteli podpreti s točnejšimi obdolžitvami, so pokazali, da hočejo namerno v zadrugi doseči nezadovoljstvo, ker jim ni za zadrugo, posebno ne tistim, ki so do leta 1952 upravljali zadrugo sami in so se osebno okoriščali. Da je temu tako, so z molkom sami priznali, ko jim je sedanjí predsednik očital, da rovarijo proti sedanjemu vodstvu zadruge samo zato, ker nimajo več prednosti, ki so jih imeli prej. Vprašati se je treba n. pr., zakaj nekdanji predsednik nadzorne od-

bora, v čigar poslopih ima zadruga poslovniško in pisarno, toži zadrugo pri sodišču, naj izseli pisarno, češ da prostor potrebuje; prejšnja leta ga ni potreboval. Prav njemu in predsedniku prejšnjega upravnega odbora pa očitajo, da zadruga ni zgradila združnega doma. Zadruga namerava začeti zidati sedaj in bi prostor za dom moral odstopiti veliki kmet Zidar, ki ima toliko zemlje, da mu jo bodo nekaj odvzeli na podlagi zakona

o kmetijskem zemljiškem skladu, za združni dom je pa noče dati nekaj arov. Mimogrede bodi povedano, da upravni odbor zadruge dolži OLO Šostanj, da toliko časa ne uredi glede zemljišča za zidavo.

O zadrugi in o nekaterih ljudeh je še mnogo šepetanja, vendar je bil zbor preslabo pripravljen, da bi lahko vse razčistil. Pa tudi večina zadrugnikov se je držala na zboru vse preveč ob strani, ko je bilo govora o raznih nepravilnostih.

B. M.

Saditi bodo več krompirja

V perspektivnem desetletnem načrtu za Tolminsko je predvideno, da bodo sejali manj žitaric, pač pa več krompirja in krmskih

z deteljami in krmskimi mešanici pa 583 hektarjev. Desetletni načrt določa, da bi zmanjšali površino žitaric za 365, povečali pa

Prijazen letoviški kraj Log pod Mangrtom

rastlin, detelje in travnih mešanic (pese, repe in drugih).

Zdaj je v vsem okraju zasajenih z žitaricami 1177 hektarjev, s koruzo 648, a krompirjem 920,

bodo površine detelje ter krmskih mešanic za 305 hektarjev.

V okrajnem merilu ostanje orne površine v glavnem neizpremenjene, kajti medtem ko bodo krčili površine njiv na Bovškem in v Bovški grapi, bodo z regulacijo »Kobariškega blata« pridobili nove njive, povečali pa jih bodo tudi na Cerkljanskem na planoti Ledine-Dole.

Krompirja bodo sadili 398 hektarjev več, predvidevajo pa tudi, da bi povečali hektarski donos od sedanjih 140 stotov na 170. Počasí bodo poskušali saditi samo semenski krompir. Tolminska je že nekoč zalagala s semenom Vipavsko dolino, Brda in Furlanijo. V zvezi s tem predvidevajo tudi, da bi zgradili dve kleti za semenski krompir z zmogljivostjo po 50 vagonov.

T.

Če se upravni odbor ne zanima za poslovanje...

V Bizoviku je kmetijska zadruga odprla v združnem domu trgovino, zraven pa še gostilno. Vse poslovanje je zadruga prepuстила poslovojem in prav pri tem so imeli smolo, saj se je poslovojni prijel zadrugi dobiček in zadruga imovina. Zaradi tega so nekajkrat menjali vodilne ljudi v trgovini in gostilni, vendar so se malverzacije in malomarnosti ponavljale. To pa zlasti zato, ker novi ljudje, ko so prišli, niso videli, da bi se prednikom, čeprav so imeli primankljaj, skrivil las.

Gospodarska inšpekcija mestnega ljudskega odbora pa je podrobno pregledala poslovanje in ugotovila, da so primanjkljaji v zadrugi že nad 550.000 din, medtem ko je v gostilni bivši upravnik zapustil nad 200.000 din primanjkljaja. Razen tega pa je bila trgovska poslovalnica zelo slabo urjena in živila so se kvarila. Gostilna je imela na zalogi toliko lkerja, kot da bi imela zastopstvo, čeprav ga Bizovičarji kaj malo spijejo. Poslovojni trgovine je dajal na kredit špecerijo, združni denar pa je posojal kot svojega. Čeprav je vedel, da v trgovini ne sme prodajati alkoholnih pijač na drobno, je našla inšpekcija pod prodajalno mizo

več odprtih steklenic z žganimi pijačami.

Se bi lahko navajali, kaj vse je bilo v tem trgovskem poslovanju napak. Toda že iz povedanega lahko zaključimo, da je šlo trgovsko poslovanje zadruge rakovo pot, ki ga ni mogoče zagovarjati. Upamo, da se bo zdaj upravni odbor zadruge zbudil in začel delati tako, kot je treba.

M.

Na Malkovcu so odkrili spomenik

Včeraj so na Malkovcu na Dolenskem odkrili spomenik padlim borcem, zato bi rad povedal nekaj o delu malkovske mladine, ki je vreden naslednik padlih. To lahko rečem o njej, ker čutim, da je to mladina, ki živi trdo življenje, ki pa se tudi prav tako vztrajno bori za socializem. Na Malkovcu nimajo dvorane, ne kina, ne telovadnice, pa je kljub temu njihovo delo posnemanja vredno, kajti bi jejo se zato, da bo sleherni Malkovec nosil idejo socializma v srcu in ne samo na jeziku.

Malkovska mladina se sestaja v privatni hiši. Majhna hmečka izba, to je njena mladinska soba. Le-ta pa ima svojo zgodovino. Mladina jo pozna najbolje.

Kolektivni dopust litijskih predilničarjev

Prejšnja leta so člani delovnega kolektiva litijske predilnice hodili na dopust menjače. Računi so pokazali, da bi bil kolektiven dopust vse bolj prikladen in tudi rezijsko cenejši.

Delo v tovarni je ob posameznih dopustih povzročalo dosti administrativnega posla zaradi zamenjav pri strojih in v ostalem podjetju. Lani so uvedli prvi kolektivni dopust. Delavstvo je šlo tudi letos kolektivno na dopust, v pisarnah pa delajo. Med glavnim kolektivnim dopustom pa popravljajo stroje, česar med letom ne morejo storiti.

Opekarno bodo opremili iz viška plačnega fonda

Opekarno v Puconcih so do letošnjega februarja upravljale Ljutomerske opekarnice. Odkar je opekarna samostojna, so preuredili krožno peč, a iz dela viška plačnega fonda so sklenili urediti nove betonske ceste za prevoz surove opeke, ki jo šušijo na prostem. V ta namen bodo letos porabili 1.200.000 dinarjev. Predvidevajo pa še, da bodo podaljšali sušilnice, obnovili obok in krožno peč.

Ob letošnjem deževnem vremenu so utrpeli veliko škodo; neurje jim je uničilo za 860.000 dinarjev surove opeke. Da bi popravili škodo in sploh povečali proizvodnjo so se odločili, da bodo delali v dveh izmenah.

Še enkrat se pogovorimo o laškem zdravilišču

V Laškem je bil minul četrtlet velik množični sestanek, katerega so 200 starih in mladih Laščanov prisostvovali še dr. Ravnikar, zastopnik Sveta za zdravstvo LRS, tovarišica Olga Vrabčič, sekretar MK ZKS mesta Celja in član republiškega sveta za zdravstvo, tov. Miran Cvenk, predsednik OLO Celice okolica, zastopnik okr. Trgovinsko-gostinske zbornice ter drugi. Na sestanku, ki je bil zelo buren, so razpravljali o nadaljnjem obstoju in razvoju laškega zdravilišča in o razvoju turizma v Laškem. Množične organizacije so sklicale sestanke z namenom, da tudi zastopniki Sveta za zdravstvo LRS slišijo mišljenja in želje Laščanov o zdraviliškem problemu. Le-ta se že dolgo zavlačuje in ne prinaša Laškemu

nič kaj rožnatih časov.

Na sestanku ni manjkalo govornikov. Oglašali so se drug za drugim. Opozarjali so na nazadovanje laškega zdravilišča v letih pred drugo svetovno vojno in po njej, dokazovali s statističnimi podatki stagnacijo turizma v Laškem, dajali različne — tudi zelo tehtne — predloge ter govorili o načinih sodelovanja s Svetom za zdravstvo.

Laščani niso proti temu, da bi v Laškem bil slovenski center za rehabilitacijo vojnih in mirnodobnih invalidov. Vendar so proti temu, da so laške toplice zaprte za vsakega drugega obiskovalca, tudi Laščana. Ta oblika »zaprtosti« zdravilišča je doslej povzročila veliko škodo samemu zdravilišču Laško, kaj šele laškemu go-

sposdarstvu. Primer, da je v mesecu januarju letos bilo v zdravilišču z nad 200 posteljami samo 30 pacientov, kaže, da so se tukaj delale velike napake. V zdravilišču neradi priznavajo te napake. To se je pokazalo tudi na množičnem sestanku, kjer ni bil prisoten niti eden opolnomočen predstavnik zdravilišča.

Da bi v Laškem sploh začeli uspešno reševati pereče probleme turizma in toplice, so predlagali, da bi o tem razpravljali skupaj s predstavniki Sveta za zdravstvo LRS. Na sestanku so zahtevali, da se o laških toplicah razpravlja še enkrat, a da povabijo na sestanek tudi predstavnike Mestnega ljudskega odbora Laško. Ničesar mimo Laščanov! Nekateri so predlagali Rimske toplice kot primeren kraj za rehabilitacijski center invalidov. Rimske toplice niso izrazit turistični kraj, niti jim ni turizem glavni vir dohodka, kot je to v Laškem. V Rimskih toplicah je razen tega tudi nezaseden Zofijin dvorec, kjer je na razpolago več kakor 40 prostornih soban. Vsekakor bo potrebno o tem še razmisliti, kakor v interesu krajevnih skupnosti Laško, tako tudi v interesu naših invalidov.

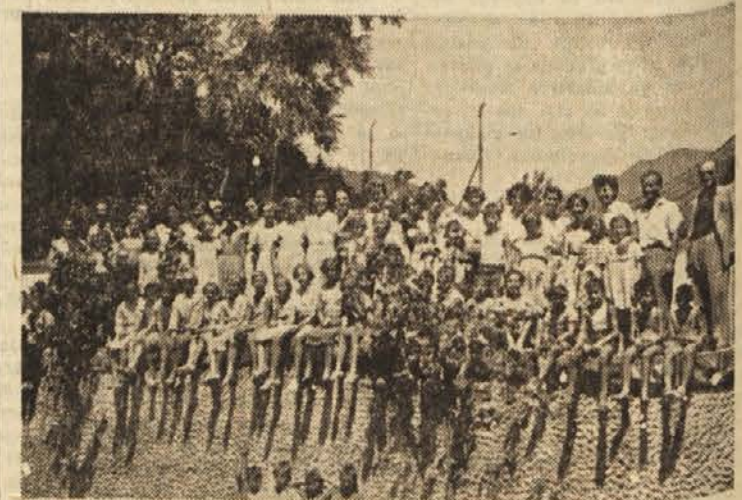
Z množičnega sestanka so Laščani poslali resolucijo Izvršnemu svetu LRS, v kateri izražajo svoje zahteve in želje za ureditev laških razmer.

F. K.

Sežanski otroci na počitnicah

Vojne sirote sežanskega okraja so na letovanju v prijazni vasi Cerkno. Bivajo v lepih prostorih elektrogospodarske šole. Gorski zrak kar blagodejno vpliva na otroke, katerim se je tek kar podvojil. Za njihove že-

otroci napravili lepe izlete v bližnjo in daljnjo okolico Cerkne. Prejšnji teden so obiskali bolnišnico »Franja«, odšli so celo na 120 m visoko goro Porezen, znano po hudih bojih iz zadnje ofenzive okupatorja v NOB.

Vojne sirote s Sežanskega v počitniški koloniji v Cerknem

lodge skrbijo prijazne kuharice, ki se trudijo, da bi otrokom čim bolj postregle. Razen treh učiteljic spremljajo otroke tudi trije borci iz NOV in sicer tov. Leban, Mihalič in Branko, ki skrbijo za pravilno vzgojo. V spremstvu borcev in učiteljic so

domovino.

Od vsepovsod

Godba KUD »SVOBODA« v Slov. Konjicah je pred nedavnim dobila nove enotne uniforme, ki jih je nabavila tovarna usnja KONUS. Prvič je v njih nastopila na zletu društev »Svoboda«, ki je bil v Celju, dne 28. julija.

V občini Griže pri Celju so letošnjo pomlad začeli elektrificirati. Že v aprilu je zagorela luč v vaseh Bežovnik in Velika Hosta. V nedeljo pa je zasvetila elektrika tudi v najoddaljenejših vaseh: Podkornik in Zahom. Delo so s svečano zaključili in se je ob zaključku zbralo nad 200 vaščanov.

Zetev rži in pšenice je v polnem teku po vsej gornji Dravinski dolini. Kot kaže, bo letos zelo dobra letina pri vseh vrstah žita. Ječmen so po-

Oba šoferja vinjena, avto pa narobe v krompirju

Nek inozemec se je v Ljubljani seznanil z mlado žensko, ki jo je posadil v svoj avto ter odpeljal proti Gorenjski. Na cestí iz Šentvida proti Mednem se je začel razgovarjati po stranski poti; zavrnil je proti Gunceljam. Pri tem je bil precej nepreviden. Ko je avto pravkar zavil počez čez cesto, se je od zadaj zaletel vanj Putnikov avtotaksi ter ga prekučnil narobe, da se je mali Topolino zavalil v krompirjevo njivo kraj ceste. Šofer Topolina si je težko poskoval celost in prešel možgane. Po ne- sreči se je ugotovilo, da sta šoferja obeh avtomobilov bila pred nezgodo v gostinskih lokalih.

Kokoši je rad jedel

Jože Klopčič iz Počehove ul. št. 60 v Mariboru je večkrat segel v tuje šrambe po žive in druge predmete, posebno rad pa je kradel kokoši. V to svojo »obito« je uvažal tudi svoje otroke, za kar bo seveda odgovarjal pred sodiščem, vzgojo njegovih otrok pa bi kazalo zaupati pošteni ljudem ali zavodu.

S krampom in sekiro je ulamljal

Drago Kosičnik, ki stanuje na Ostrožnem in brez stalne zaposlitve, je na celjskem področju zagrešil že več vplnivih tatvin. Vlamjal je na posebno drzen način, saj je razbijal okna, ruval železne križe, razbijal s sekiro in krampom lesene stene itd. Najraje je odnašal denar in vrednostne predmete, pa tudi suhe hrane in alkohola se ni branil. Po vojni je že sedel šest let v zaporu, vendar ga kazeni ni spametovala, zato mu je bodo še nekoliko »navrgli«.

DNEVNE NOVICE

KINO

KINO »UNION«: Amer. barvni film »Onstran Missourija«. Teknik. Predstavi ob 15. in 20. uri.

KINO »KOMUNA«: Zaprto.

KINO »SLOGA«: Ameriški film »Afera na Trindadu«. Teknik. Predstavi ob 18. in 20. uri.

Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 17. ure dalje.

KINO »SOCA«: Zaprto.

LETNI KINO »TIVOLI«: Amer. barvni film »Onstran Missourija«. Teknik. Predstava ob 20.15.

LETNI KINO »BEZIGRAD«: Ameriški film »Zadeva Paradine«. Teknik. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic v obeh letnih kinematografih eno uro pred pričetkom predstave.

KINO »SISKA«: Amer. film »Nevidni človek«. Teknik. Predstavi ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje.

KINO »TRIGLAV«: Amer. film »Nevidni človek«. Teknik. Predstavi ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje.

LETNI KINO »DOM MILICE«: Franc. film »Pariz poje«.

CELJE, »UNION«: Amer. film »Podvodna četa«. — LETNI IN DOM: Amer. film »Roseanna Mc Coy«.

BLED: Ameriški barvni film »Konec sveta«.

KAMNIK: Slov. film »Jara gospod«. JESENICE: »PLAVZE«. Amer. film »Tilje kavalirji«.

KRANJ: LETNI »PARTIZAN«. Amer. barvni film »Veliki Caruso«.

RADIO

Dnevni spored za ponedeljek, dne 3. avgusta 1953

5.00—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored), vmes 5.10—5.20 Jutranja telovadba — 5.30—5.45 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled tiska — 6.00 do 6.10 Jutranja telovadba — 6.30 do 6.40 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda — 7.00—7.05 Radijski koledar — 12.00 Opoldanski koncert — 12.30 Napoved časa, poročila in objava dnevnega sporeda — 12.45 Zabavna glasba, vmes objave — 13.00 Lepe melodije — 13.20 Šahovski pregled — 13.40 Pester spored slovenskih narodnih pesmi — sodelujejo Franc Koren, Dana Filipič, Avgust Stanko, Veseli godci in Ljubljanski komorni zbor p. vod. Milka Šoberneta — 14.30 Radijske reklame — 14.40 Gabrijel Devetak in Lorenzo Dakskobler izvajata znane solistične skladbe — 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 15.10 Zabavna glasba, vmes objave — 18.00 Glasbeni mozaik — 18.30 Okno

v svet — 18.40 Poje invalidski pevski zbor p. v. Pavla Šivica — 19.00 Radijske reklame — 19.10 Zabavna glasba, vmes objave — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Večerni simfonični koncert: Hans Pfitzner: Simfonia za veliki orkester op. 18; Bogo Leskovic: De profundis — ciklus pesmi za sopran in orkester na besedilo Alojzija Gradnika; Igor Stravinski: Petruška — baletna suita — 21.00 Radoje Domanović: Ne razumem (ob 45-letnici smrti) — 21.40 Respighi: Sončni zahod za mezosopran in godalni kvartet — 22.00 Napoved časa, poročila in pregled sporeda za naslednji dan — 22.15 Plesna glasba — sodeluje Ljubljanski plesni sekstet — 22.55—23.00 Lahko noč! 23.00—24.00 Oddaja Radia Jugoslavija za tujino na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

RADIO KOPER

Ponedeljek, 3. avgusta 1953

11.30 N. R. Korsakov: Sheherazada — 14.30 S filmskega platna — 14.40 »Ropote mlin v dolu...« in druge pojete Režika in Sonja ob zvoku vaškega kvinteta — 18.15 Zabavni orkestri in marsikaj vmes, igrajo za židano voljo in ples.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna: Ponedeljek, dne 3. avgusta: lekarna »Planinka«, Glavni trg št. 20.

KINO MARIBOR

PARTIZAN: Ameriški film: »Aretacija«.

UDARNIK: Amer. barvni film: »Rudnik kralja Salomona«.

POBREŽJE: Zaprto.

STUDENCI: Zaprto.

RADIO MARIBOR

12.00—15.30 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 17.00—17.30 Igra orkester Radia Maribor p. v. Filipa Bernarda — 17.30—17.40 Poslušajte domačo poročila — 17.40—18.00 Zabavna glasba, vmes objave in oglaš — 18.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

MESTNI KINO

MURSKA SOBOTA: Mehški umetniški revoluc. film: »En dan življenja«.

Vremensko poročilo

HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Stanje 2. avgusta: Hladni zrak, ki je danes zajel Slovenijo, povzroča padavine predvsem v Alpah. Danes je v Sloveniji menjajoče oblačno vreme. V Ljubljani je danes jutraj ob 7. uri znašal zračni pritisk 729,5 milimetrov, temperatura zraka 16,4° C, minimalna temperatura 16,8° C, relativna vlaga 76 %.

Vremenska napoved za ponedeljek, 3. avgusta: Menjajoče oblačno vreme. Temperatura ponoči do 14° C, podnevi do 26° C.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

»ZIDAR« — KOČEVJE

sprejme v službo

1 gradbenega inženirja za visoke gradnje,

3 gradbene tehnike za visoke gradnje,

5 gradbenih delovodij

za gradilišča v Kočevju, Ribnici in Vel. Blokah.

Stanovanje zagotovljeno. Plača po tarifnem pravilniku.

Nastop službe takoj. — Ponudbe poslati do 10. avgusta na tajništvo podjetja.

OBVESTILO

Odhora za proslavo desetletnice ustanovitve I. Šumadijske brigade

Proslava desetletnice ustanovitve I. Šumadijske brigade

bo 27. septembra v Mladenovcu in ne v Aran-djelovcu, kakor je bilo prvotno javljeno.

Proslave se bo udeležilo ljudstvo iz ljiškega, podonavskega, oraškega, kosmajskega, takovskega, lepeničkega, pomoravskega, beogradskega, oplenaškega, kolubarskega, jasičkega, in kragujevskega okraja ter prebivalstvo Kragujevca in Beograda.

Vsi preživeli borci I. in II. Šumadijske brigade, Kosovskega, Šumadijskega in Takovskega odreda, kakor tudi roditelji padlih borcev so vabljeni, da prisostvujejo proslavi.

Preživeli borci naj pošljejo svoje naslove odborom za proslavo ali okrajnim odborom Zveze borcev tistih okrajev in mest, ki sodelujejo na proslavi, oziroma pisarni Odhoda za proslavo v Beogradu, Ulica Milovana Djilasa 27, tel. 28-847.

Odbor za proslavo

1112 1—1

PRVA OSIJEŠKA TOVARNA MILA

obvešča vse svoje cenjene prijatelje in potrošnike, da

je spremenila svoj dosednji naslov v

„SAPONIA“

tovarna mila, kozmetičnih in kemičnih proizvodov

OSIJEK

V izdanju »Ekonomске politike« izide v torek iz tiska zbirka

Načrti uredb o gospodarskem sistemu FLRJ

Gradivo za diskusijo

po izvirnem in dokončnem besedilu načrta centralne komisije za obravnavanje gospodarskega sistema.

V zbirki so obseženi naslednji načrti uredb:

I.

Uredba o skupnem proizvodni gospodarskih organizacij in njegovi razdelitvi;

Uredba o upravljanju z osnovnimi sredstvi gospodarskih organizacij;

Uredba o kratkoročnem kreditiranju v gospodarstvu;

Uredba o dolgoročnem kreditiranju v gospodarstvu.

II.

Uredba o ustanavljanju gospodarskih organizacij;

Uredba o združevanju gospodarskih organizacij;

Uredba o bankah;

Uredba o prenehanju gospodarskih podjetij in poslovalnic;

Uredba o trgovini.

Člani delavskih svetov in upravnih odborov podjetij in zadrug, člani sveta proizvajalcev, ekonomisti, javni delavci, politične organizacije in drugi se morajo spoznati z načrti temeljnih predpisov o novem gospodarskem sistemu, da bodo lahko sodelovali v javni diskusiji o njih.

V brošuri je na vsaki strani poleg besedila prostor za beleženje opomb in pripomb.

Cena zbirke je 50 din. Tiskana je v latinici. Revizorji in knjižarne imajo 15% popust.

Denar je treba poslati na tek. račun 102-T-76 (Za brošuro »Ekonomске politike«).

PHILIPPS OPPENHEIM

55

VELIKA PREVARA

ILUSTRACIJE: JEŠA MILANOVIĆ

Obmolnila je, Dominey pa je odšel naprej. Toda tisto noč, ko sta bila v Rozamundo že pri koncu večerje, ko sta uživala v čudni tišini in blagodejni sapici, ki je pihala skoz odprto okno, je Parkins naznanil obisk.

»Gospa Unthankova je v knjižnici, gospod,« je rekel. »Zelo bi bila vesela, če bi ji hoteli posvetiti pet minut.«

Rozamunda je lahko zadržala, ko pa jo je Dominey vprašujoče pogledal, je prikimala z glavo.

»Nočem je videti, prosim te,« ga je rotila. »Ti, Everard, seveda moraš oditi v knjižnico.«

»Da, draga?«

»Vem, kaj delaš tam zunaj, čeprav mi nikoli nisi povedal o tem,« je nadaljevala z nenavadnim prizvokom očitka v glasu. »Nikar ne dovoli, da bi te pregovorila, da bi nehal. Naj sekajo, sežigajo in tešajo, vse dotlej, da se niti miš ne bo mogla skriti. Ali mi to obljubiš?«

»Obljubim,« je odgovoril.

Gospa Unthankova je napenjala vse sile, da bi prikrla silno razburjenje. Vstala je, ko je Dominey stopil v sobo, in se mu proti svoji navadi v pozdrav lahko priklonila.

»Torej, gospa Unthankova,« je vprašal, »kaj morem storiti za vas?«

»Prišla sem zastran gozda, gospod,« je priznala. »Tega ne morem prenesti. Vso noč se mi zdi, da slišim sekire in klicanje ljudi.«

»Kaj pa imate proti sekanju Črnega gozda, gospa Unthankova?« je vprašal Dominey osorno. »Saj ta gozd ni nič drugega

ko ostudno leglo okužbe. Že to, da ta gozd sploh stoji, je nevarnost za živce gospe Domineyjeve po vsem, kar je pretrpela. Trdno sem sklenil posekati ga do zadnjega drevesa.«

Prisiljeno spoštovanje je že izginjalo z obraza gospe Unthankove.

»Nesreča vas bo zadela, če to storite, gospod Dominey,« je rekla preteče.

»Ta gozd mi je že doslej nakopal dovolj nesreče,« je rekel Dominey.

»Vznemirite hočete duha, čigar telo ste vrgli tja,« je nadaljevala vztrajno.

Dominey jo je hladnokrvno gledal. Kazalo je, ko da nekakšen zli ogenj obseva njen obraz. Njene ustnice so se raztegnile, da

je bilo videti rumene zobe. Plamen v njenih zoženih očeh je bil plamen mržnje.

»Jaz nisem ubijalec, gospa Unthankova,« je dejal Dominey. »Vaš sin se je priplazil iz sence tega gozda, me podlo napadel in tako sva se spopadla. Bil je nor, ko me je napadel, bor'' se je ko norec, in čeprav sem močnejši od njega, sem bil srečen, da sem odnesel glavo. Njegovega telesa se nikoli nisem dotaknil. Ležalo je tam, kamor je padlo. Če se je odplazil v gozd in tam umrl, nisem kriv njegove smrti. On je želel mojo smrt, čeprav jaz njegove nisem.«

»Krivico ste mu storili,« je zamrmrala žena.

»To ni... Njegova ljubezen do gospe Domineyjeve ni bila izzvana, ne zaželena. Edino, kar je čutila do njega, je bil strah: to ve vsa okolica. Vaš sin je bil osamljen, ozlovoljen in čudaški človek. Če je kdo izmed naju mislil na uboj, je mislil on, ne pa jaz. Kar pa se tiče vas,« je nadaljeval Dominey po kratkem molku, »mislim, da ste svoje maščevanje že opravili, gospa Unthankova. Moja žena ste poglani v blaznost. Vi ste ji vcepili strah pred duhovnim duhom svojega sina. Ko bi bil ostal na svetu še dve leti, sem prepričan, da bi bila moja žena zdaj v umorbolnici.«

»Prosila sem boga,« je vzkliknila žena, »da bi po smrti gnili v Afriki!«

»S svojimi hudobnimi željami ste šli predaleč, gospa Unthankova,« je odgovoril Dominey. »Sprejmite moj nasvet. Izbijte si iz glave to blazno misel, da je Črni gozd še zmeraj dom duha vašega sina. Pojdite in živite od svoje pokojnine v kakem drugem kraju, in pozabite na vse to.«